

GENEL OLARAK TENSE

Nedir? Ne işe yarar?

Olayın ne zaman gerçekleştiğini gösteren şeydir. Fiilin zamanını belirtir.

Neden / Nasıl isimlendiriliyorlar?

Present	mevcut (şu anla ilişkili)	V ₁
Past	geçmiş (<i>pass</i> fiilinin V ₃ biçimi)	V ₂
Future	gelecek	will + V ₁
Perfect	tamamlanmış	V ₃
Continuous/Progressive	süreklilik gösteren	V _{ing}

Ana cümledeki yüklem, yardımcı fiiller de dahil, tensin ismini oluştururlar. *Am, is, are, have* ve *has* yardımcı fiilleri (auxiliary verbs) V₁, *was, were* ve *had* yardımcı fiilleri ise V₂ durumundadırlar.

Examples:

I have been watching TV. (present perfect continuous tense)

V₁ V₃ V_{ing}

I will have finished my project by the time you graduate. (future perfect tense)

will+V₁ V₃

I had been working with her father for 35 years when my wife deserted me. (past perfect cont)

V₂ V₃ V_{ing}

TÜM TENSELER

Future	Future continuous	Future perfect	Future perfect continuous
Present	Present continuous	Present perfect	Present perfect continuous
Past	Past continuous	Past perfect	Past perfect continuous

NOTE: En kaba biçimiyle, tense uyumu siyah çizginin altı ve üstü ile belirlenir. Siyah çizginin üstündekiler kendi aralarında, altındakiler de kendi arasında birleşirler. Daha ayrıntılı olarak:

Temel cümlecik	Yan cümlecik
Simple present	Simple present
Future	Simple present Present perfect Present continuous
Future perfect	Simple present
Simple past	Simple past Past continuous Past perfect
Past continuous	Simple past
Past perfect	Simple past
Past perfect continuous	Simple past

SIMPLE PRESENT TENSE

FORM (yapı)

1. Yüklem ve yardımcı fiil özneye göre şekil değiştirir.

- I/you/we/they **rely** on what he/she **says**.
- She **relies** what we **say**.
- I **don't** know why she **doesn't** like my brother.

I, You, We, They	V ₁ do
He, She, It	V ₁ + (e)s does

2. “Do” ve “does” yardımcı fiilleri düz cümlede yer aldığında vurgu ifade eder. 1

- I **do** study on climate, I swear.
- She **does** know everything about our relationship.

3. to be fiili present tense’te özneye göre am, is, are olur.

- I **am** a doctor but he **is** a nurse.

I,	am
He, She, It	is
You, We, They	are

USAGE (kullanım)

1. Alışkanlık, devamlı davranış (habitual)

- I eat breakfast every morning.

2. Doğal gerçekler, bilimsel hakikatler (natural facts)

- The earth revolves around the sun.
- Coffee grows in Brazil.

3. Anlatım, öyküleme (spor müsabakası, masal, roman vs.)

- The story begins with a murder.
- Faith conquers Istanbul in 1453, and then rearranges the governing style.

4. Tarifeli düzenlemelerde (timetable and schedule)

Olay gelecek zamanda gerçekleşecek olmasına rağmen, özellikle

- a) toplu taşıma araçlarının ayrılış-varış vakitleri,
- b) resmi binalar, işyerleri ve okulların açılış kapanış saatleri
- c) toplantı ve imtihanların vs. başlama-bitiş vakitleri

için kullanılır. Ortak özellikleri bu zamanların bir makamca önceden belirlenmiş olmasıdır.

- The exam starts at 5 o'clock.
- The train arrives on Monday next week.

5. Zaman yan cümlesinde (in time clause)

Olay gelecek zamanda geçse bile zaman cümlecikleri içlerine **will** almazlar. Bunların yerine zaman cümlecığının tensi **present** olur.²

Zaman yan cümle bağlaçları
When, after, before, once, until, while, by the time as soon as, whenever etc.

- I will go to my parents *after I have my breakfast*.
- I will have finished my Project *by the time the manager returns from Canada*.

¹ Aynı durum Simple Past Tense için de geçerlidir. “I did visit my grandmother yesterday.”

² Olup-bitmişlik anlamı vermek için zaman belirten zarf cümleciklerinde **present perfect tense** de kullanılır.

- I will go to my parents after I **have had** my breakfast.

6. **If Clause'larda** type I'in if-cümlecğinde, type O'ın her iki tarafında yada benzer diğer conditional'larda will yer almaz, bu yapılarda present tense (veya present perfect tense) kullanırız.

- *If I see my doctor, I will complain about my finger pain.*
- *If you smile, they smile, too.*
- *I will not go unless she comes.*

ZARF İPUÇLARI (sıklık ve devamlılık belirten zaman zarfları)	
Sıklık belirten zarflar	
always, usually, often, frequently sometimes, occasionally rarely, seldom, never	Every ... (day, week, year etc.) Every other day (gün aşırı) Every single day (her Allah'ın günü) Once/twice a day/year etc three/five times a day/week etc.

PRESENT CONTINUOUS TENSE

FORM (yapı)

1. **Amn't diye bir kullanım yoktur:** Zorunluluk durumunda, mesela *tag question* durumunda, *aren't* bunun yerine kullanılır.

- I am looking after my baby well, **aren't** I?

2. **state verbs (durum belirten fiiller):** Continuous tense'lerle kullanılmayan yüklemeler vardır.

agree, assume, believe, belong to, contain, cost, disagree, feel, hate, have, hope, know, like, look, love, own, prefer, realise, regret, resemble, smell, taste etc

a) Bunlar hiçbir *continuous tense* ile kullanılmazlar. Ancak gerund veya participle olabilirler.

- I am knowing everything. [YANLIŞ]
- Knowing everything is impossible. [DOĞRU] [gerund]³
- A company knowing everything about its workers can be dangerous. [DOĞRU] [participle]⁴

GENEL BİR TASNİF	Mental states know, think, realize, believe etc.
	Emotional states like, love, hate, dislike, envy, surprise, astonish, enjoy etc.
	Possession states have, own, belong to, possess
	Sense perceptions taste, smell, feel, see, hear
	Others seem, sound, resemble, look, appear, look like etc.

b) Yukarıdaki fiillerin bir kısmı *state verb* olan anlamlarının dışında da anlamlara sahiptir, diğer anlamları *continuous* yapılarla kullanılıyor olabilir.

- This food **tastes** disgusting.⁵
- My mother **is tasting** your soup now, father.⁶
- It **smells** horrible. Why **are you smelling** it every minute?⁷
- I **think** you are a dumb.⁸
- They **are thinking** about sending a spaceship to the moon.⁹
- I **am thinking** about my future.¹⁰
- I **see** three women walking right now.¹¹
- I **am seeing** you there in 5 minutes.¹²
- You **look** very angry right now.¹³
- Yes, you **are looking** at a very-angry-man right now.¹⁴
- We **have** an apartment in Adana.¹⁵
- I **am having** a hard time with this naughty kid.¹⁶

³ Türkçesi: Her şeyi bilmek mümkün değildir. Burada fiile -ing eki getirilerek fiil isim yapılmış.

⁴ Türkçesi: Çalışanları hakkında her şeyi bilen bir şirket tehlikeli olabilir. Cümlenin aslı "A company which knows everything about its workers can be dangerous" şeklindedir. Burada çekimli bir yüklem çekimsiz hale getirilmiştir.

⁵ Yemeğin tadı iğrenç.

⁶ Annem şu anda yaptığın çorbanın tadına bakıyor, baba.

⁷ Korkunç kokuyor. Niçin her dakika onu kokluyorsun?

⁸ Sanırım sen bir salaksın

⁹ Aya bir uzay gemisi göndermeyi düşünüyorlar.

¹⁰ Geleceğim hakkında düşünüyorum.

¹¹ Şu anda üç kadını yürürken görüyorum

¹² 5 dakika sonra orada buluşalım

¹³ Şu anda çok kızgın görünüyorsun

¹⁴ Evet şu anda çok kızmış bir adama bakıyorsun

¹⁵ Adana'da bir dairemiz var

¹⁶ Bu yaramaz çocuk beni çok uğraştırıyor

USAGE (kullanım)

1. halihazırdaki eylem

- The students are sitting at their desks right now.

2. Şu anda değil, ancak şu sıralarda yapılan eylem (süreklilik gerektirir)

- This student is taking five courses this semester.
- They are working hard to pass the exam.

3. Planlanmış gelecek (kişisel)

Gelecek zaman belirten bir zarf ile birlikte kullanılır. “to be going to do” kalıbıyla yakın anlamlıdır.

- “What are you doing next Sunday?” “I am playing tennis next Sunday.”
- I am seeing Mr. Johnson at 5 o'clock tomorrow evening.¹⁷

NOT: Kontrol edemediğimiz olaylar için bu yapıyı kullanamayız. Kişisel olaylarda, önceden planlanmışlık varsa kullanabiliriz.

- It is raining tomorrow. [Yanlış]
- It is going to rain tomorrow. [Sadece hava tahminci isek veya bir bilgiye istinaden konuşuyorsak]

4. Sıklık belirten zaman zarflarıyla kullanıldığında (özellikle **always**) şikayet ve sızlanma anlamına gelir.

- I am *always/constantly/forever* picking up your dirty socks.

NOT: Past continuous ile de bu anlamda kullanılır.

- I had a roommate last year. She *was always* leaving her dirty clothes on the floor.

5. **to be+being+adj** Kendisinden beklenmeyen bir davranışı kişi göstermeye başladığında kullanılır.

- Nowadays you are being very selfish.

NOT: Her sıfat ile kullanılmaz. Dolayısıyla

- You are being very old. [YANLIŞ, eğer mizahi bir kullanım yoksa]

ZARF İPUÇLARI	
“ <i>şu an</i> ” veya “ <i>bu aralar</i> ” anlamındaki zarflar	Süreklilik belirten zarflar
At the moment, at the time being, at the present, currently, just, still, now, right now, nowadays, these days etc.	More and more

¹⁷ Sayın Johnson’la yarın sabah saat 5’te buluşacağım/buluşacağız-görüşeceğiz.

PRESENT PERFECT TENSE

Türkçe’de karşılığı olmayan bir tensistir. Eski Türkçe’de ve halen bazı ağızlarda kullanılan “Annen eve gelik mi?, Yoğurdu yapık mı? Çocuğa bakık mı?” şeklindeki kullanımlar yardımcı olabilir. İş geçmişte başlamış ve şu anda tamamlanmıştır. Aslolan işin zamanı değil, kendisidir veya gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğidir.

FORM (yapı)

1. Yardımcı fiil özneye göre değişir.

- She has gone to Izmir.
- They have gone to Izmir.

I, You, We, They	have
He, She, It	has

USAGE (kullanım)

1. Etkisi hala devam etmekte olan geçmiş kökenli eylem.

- We have been abroad for years. (Yıllarca yurtdışında bulunduk)
- Have you passed the exam? (Sınavı geçtin mi?)
- I have never gone to Izmir.
- I have never been to Izmir.
- She has been to Izmir. (Şimdiye kadar İzmir’de bulunmuşluğu vardır. Şu anda değil)
- She has gone to Izmir. (Şu anda İzmir’de veya İzmir yolunda.)
- We have beaten the Samsunspor. (Kutlama hala sürüyor veya yeni olay)

Karşılaştırınız

- I have lost my keys. (Anahtarlar hala kayıp)
- I lost my keys. (Anahtarları bir ara kaybetmiştim.)
- Bill has won several races on this horse. (Bill hala yarışıyor.)
- Bill won several races on this horse. (Bill artık yarışmıyor, veya bu atla yarışmıyor.)

2. Yeni olay

- Have you heard the news? Someone has killed the Prime minister. (Haberı duydun mu? Biri başbakanı öldürmüş.)

3. the best/first + N + present perfect/(continuous)

Sıralama sayısı ve superlative sıfat almış isimlerin relative clause’larındaki tense *present perfect* tir.

- This is the first time (that) I have eaten such a delicious apple.
- You are the most beautiful girl (that) I’ve ever seen.
- This is the third time (that) Jim has been phoning. (Telefon o anda çalıyor)

NOTLAR

1. Present Perfect ile sorulan soruya Simple Past ile yanıt verilebilir.

Tense geçmişe ait bir tarih veya zaman zarfıyla kullanılmaz. Ancak zaman belirtmek için *present perfect* ile sorulan bir soruya *simple past* ile cevap verilebilir.

- Have you found your keys?
- Yes, I found them yesterday morning.

2. Present Perfect ve zaman zarfı

Tense geçmişe ait tarih veya zamanla kullanılamaz. Eğer vakit verilmiş ise, hala o vaktin içinde bulunduğu anlaşılır. Karşılaştırınız:

- Have you read the paper this morning? (Hala sabah)
- Did you read the paper this morning? (Aynı gün ancak artık sabah değil)

- I haven't shaved today. (Henüz tıraş olmadım. Hala olabilirim.)
- I didn't shave today. (Her zamanki tıraş vaktimi geçirdim. Bugün tıraş olmayacağım)

PRESENT PERFECT TENSE İLE SIK KULLANILAN ZAMAN ZARFLARI

So far, up to now, until now
 In/over/during the last/past few days/weeks/months etc.
 Lately, recently
 Before (now)
 Since, for
 Today, this morning/week/year etc.
 Several times this week/month/year etc
 Still, yet, already, just

NOT: Bu zaman zarflarının bir kısmı farklı tenseler ile de kullanılabilir. İnceleyiniz.

SO FAR, UP TO NOW, UNTIL NOW

- He has mended many cars so far/up till now.

OVER/IN/DURING THE PAST/LAST FEW YEARS ETC

- Prices have fallen sharply over the past six months.
- I've met a lot of people in the last few days.

TODAY, THIS MORNING/WEEK/YEAR ETC.

- I've written three letters this morning.
- Ron hasn't worked very hard this term.

EVER-NEVER¹⁸

- "Have you ever eaten caviar? (in your life)" "No, never."

Compare (simple past-present perfect)

- ✓ "Ever" ve "never" simple past ile geçmişteki alışkanlık için kullanılırlar.
- Did you ever go to the cinema? [simple past] (Hiç sinemaya gider miydiniz?)
- When he was young, he never bothered too much about his appearance. [simple past] (Gençken asla görüntüsüyle bu kadar uğraşmazdı.)

extra

1. **not ever & never: hiç bir zaman, asla, hiç**
 Nothing ever happens here. (Burada hiçbirşey asla olmaz)
 Don't you ever get tired? (Hiç yorulmaz mısınız?)
 I'll never ever do that again! [informal] (Bunu bir daha asla yapmayacağım)
2. **ever: herhangi bir zaman**
 If you're ever in Miami, come and see us? (Eğer bir vakit Miami'ye gelersen, gelip bizi gör)
3. **ever: her zaman**
 He said he would love her for ever.
 She married the prince and they lived happily ever after.
 Paul, ever the optimist, agreed to try again.

¹⁸ Pek çok tense ile kullanılır. Present perfect ile kullanıldığında "şimdiye kadar hiç" anlamına gelirken, simple past ile kullanıldığında geçmişte alışkanlık için kullanılır.

LATELY
<ul style="list-style-type: none"> Have you seen Robert lately? (<i>not</i> Did you)
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> She had lately returned from India. [mid position¹⁹] [past perfect] It is only lately that she has been well enough to go out. (Ancak son zamanlarda dışarı çıkabilecek kadar iyi oldu)
RECENTLY
<ul style="list-style-type: none"> A new school has recently opened in New Road. [present perfect] [mid position] Have you used this computer recently? [present perfect]
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> I saw Dave recently. [simple past]
BEFORE
<ul style="list-style-type: none"> Nothing like this has happened before. [before=before now] [present perfect]
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> Why didn't you ask me before? [before=before then] [simple past]
FOR
<ul style="list-style-type: none"> He has been abroad for 8 years. [for+time]
compare
<ul style="list-style-type: none"> I have studied on this major since 1997. [since +date/event] I have studied on this major for 5 years. [for+time/period itself]
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> He worked for this factory <u>for</u> 8 years. [simple past]
extra
<ul style="list-style-type: none"> We must begin planning now, <u>for</u> the future may bring unexpected changes. [for=because] [başta yer almaz]²⁰

Not: Before, for, recently sıklıkla hem present perfect hem de simple past ile kullanılırlar

ALREADY
<ul style="list-style-type: none"> The cease-fire has <i>already</i> been violated. (Ateşkes çoktan/zaten/halihazırda ihlal edildi) [Pre. Perfect]
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> The film had <i>already</i> begun by the time we got to the cinema. (Sinemaya gittiğimizde film çoktan/zaten başlamıştı) [Past Perfect] Shall I tell Liz the news or does she <i>already</i> know? [Present]

www.elt-time.com

¹⁹ Yardımcı fiille ana fiil arası, veya yardımcı fiil yoksa ana fiilden öncesi

²⁰ Zira anlamındadır. Sebep beyan eder ama bu anlamdaki "for", tıpkı Türkçe'deki "zira"da olduğu gibi, kendisiyle başlamaz. Ana cümleden sonra yer alan bağlı cümle başında yer alır.

SINCE
<ul style="list-style-type: none"> • He has been in Çanakkale since 1996. [since + date] • I met Freddie in June and I haven't seen him since (then) [since / since then] • They <i>haven't quarreled</i> since they <i>left</i> school. [present perfect +since+ simple past] • "They've split up." "Since when?" • They were divorced three years ago, and she has since remarried. [mid position] • The original building has long since been demolished. [mid position]
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> • Since I've lived here, I haven't seen my neighbours. [present perfect+since+present perfect] [ender; ancak since-cümlecik ve ana cümle eylemi şu anda devam ediyorsa kullanılabilir]²¹ • Since the party <i>she had only spoken him once</i>. [past perfect +since+any date/event]²²
extra
<ul style="list-style-type: none"> • Since when did he ever listen to me? (Ne zaman beni dinledi ki?) [kızgınlık] • We thought that, since we were in the area, we would stop by and see them. [since=because]
note
1. Aşağıdaki durumda "since" zaman bağlacından önceki cümle present iken sonraki cümle past veya present perfect olabilir. Bazıları since-cümlesinin present perfect olmasını doğru kabul etmez.
<ul style="list-style-type: none"> • It is five years since I last saw Murat. [It is ... time since + simple past] • How long is it since we last went to the theatre? [It is ... time since + simple past] • It is five years <i>since I have seen</i> Murat. [It is ... time since + present perfect]

YET
<ol style="list-style-type: none"> 1. I haven't made up my mind yet.²³ (Henüz karar vermedim). [Pre. Perfect] 2. We have yet to decide what action to take. =We haven't decided what action to take yet. [have yet to do=haven't done yet]²⁴
with different tense
<ul style="list-style-type: none"> • I'm hungry. Is dinner ready yet? (Açım, yemek henüz/hala hazır <u>değil mi</u>?) [present]
extra
<ol style="list-style-type: none"> 1. NOW <ol style="list-style-type: none"> a) şimdi, daha, henüz Don't go yet? (Daha/şimdi gitme?) We don't need to start yet. (Şimdi/daha/henüz başlamamız gerekmiyor) b) hala, daha, henüz There is time yet. (Hala/daha/henüz vakit var) He is yet a child. (Hala/daha/henüz çocuk) 2. NEVERTHELESS, BUT <ol style="list-style-type: none"> a) eninde sonunda We'll go there yet. (Eninde sonunda oraya gideceğiz) b) ama It is strange, yet true. (Garip ama gerçek) He's overweight and bald, (and) yet somehow, he's incredibly attractive.²⁵ 3. MORE Yet another diet book. (Yeni bir diyet kitabı daha) Snow, snow and yet more snow (kar kar ve hala kar)

²¹ dolayısıyla since cümlecığının yüklemi live, be, stay, have gibi bulunmak, sahip olmak anlamında bir fiilse mümkün olur.

²² Past perfect tense her zaman present perfect tense'nin geçmişi olarak kullanılır.

²³ make up one's mind=decide

²⁴ do=V₁, did:V₂ ve done V₃ için kullanılmaktadır.

²⁵ Şişman ve kel, (ve) ama nasıl oluyorsa, dayanılmaz biçimde çekici.

STILL

- I still haven't reached my aim. [Pre. Perfect] [before a negative auxiliary verb]²⁶
- ~~I haven't still reached my aim.~~ [YANLIŞ]

with different tense

1. You are still talking. [present continuous]
2. Jack lost his job a year ago and is still unemployed. [Present]
3. Although he promised to come, I still didn't think he would. [simple past]

compare

- I wrote to him last week. He hasn't replied yet. [Hala yanıt bekliyorum]
- I wrote to him months ago and he still hasn't replied. [şu ana kadar cevap yazmalıydı]

extra

- "Still" aynı zamanda Sessiz, sakin, kımıldamayan, durgun vs anlamında sıfattır ve zarftır.
Still water (durgun su)
a still summer's day (rüzgarsız bir yaz günü)
the still of the night (gecenin sessizliği)
Still water runs deep. (Durgun su derin akar; yumuşak atın çiftesi pek olur)
Do you sit still please? (Lütfen biraz sakince oturur musun?)

²⁶ Still negatif cümlelerde yardımcı fiilden önce yer alır

PRESENT PERFECT CONTINUOUS

USAGE (Kullanım)

1. Geçmişte başlayıp belirli bir süre devam etmiş eylemin süreci sorulur veya belirtilirken kullanılır. Eylem devam etmektedir veya etmesi muhtemeldir.

- **How long** have you been learning English?
- He's been watching television **all day**.
- She has been playing volleyball **since she was eight**.

2. Geçmişte başlayıp belirli bir süre devam etmiş eylemin etki veya izleri şu anda gözükmemektedir. Eylem devam etmeyebilir.

- You are out of breath. Have you been running?
- Why are your clothes so dirty? What have you been doing?

CLUES: İPUÇLARI

How long, for, since

Not:

Present Perfect Tense **how much, how many** (ne kadar) veya **how many times** (kaç kez) durumlarını sormak ve söylemek için kullanılırken, **Present Perfect Continuous Tense** **how long** (ne zamandır) durumunu sormak ve söylemek için kullanılır.

➤ How long have you been reading that book? ➤ Mary is still writing letters. She's been writing letters all day. ➤ They've playing tennis since 2 o'clock.	➤ How many pages of that book have you read? ➤ Mary has written ten letters today. ➤ They've played tennis three times this week.

SIMPLE PAST TENSE

FORM

Vurgu için yardımcı fiil olumlu cümlede kullanılır.

- He **did** break the vase.

USAGE (Kullanım)

1. Geçmişte yaşanmış bitmiş olaylar.

- I met him in 1996. (zaman zarfı)
- I met him when he visited the Prime Minister. (zaman zarf cümlesi)

2. Geçmiş alışkanlık (habitual)²⁷

a) used to

- He **used to** smoke 30 cigarettes a day.

a) sıklık zarfları ile²⁸

- He smoked 30 cigarettes **a day** until he gave up.
- They **never** visited their grandmothers.
- Did you **ever** watch TV when you had some guests?
- I **always** drank milk for my breakfast in the village.

3. UNREAL SITUATINOS²⁹ ve It's time: Yapının simple past ancak anlamın şu anı (present) kastettiği kullanımlar,

a) wish clause

- It's a pity you *don't* know how to type. I wish you *knew how to type*.

b) if only= I wish

- If only *your mother were alive now*.

c) would rather, would sooner, would just as soon³⁰

- My father *is going* to sell his old car, but I'd rather *he didn't*.

d) If clause

- If *I had one million dollars now*, I would buy a new jeep.
- If *he were to invite us again*, it would be a big surprise.

e) as if, as though

- We know that he *is* guilty, but he acts as if *he were innocent*.

f) It is (high) time

- Children! It is 12 o'clock right now. It is (high) time *you went to bed*.

g) Would you mind if...³¹

- Would you mind if *I left the meeting early*?

CLUES

In 1996, yesterday,
last week/month/year etc.
two days/months **ago**

²⁷ bir modal olan **would** da geçmişte alışkanlık göstermek için kullanılır. Bkz. MODALS

²⁸ how often (ne kadar sık) sorusuna cevap olacak sıklık zarfları (ever, never, usually, always, sometimes, often, every day/week etc, once/twice/three times a day etc.)

²⁹ Şu anın UNREAL durumlarında (simple past zamanlı), tüm cinsiyetlerde **was** yerine **were** kullanılması tercih edilir.

³⁰ **Would** genellikle 'd olarak kısaltılır. Aynı şekilde kısaltılan HAD yardımcı fiili ile karıştırılmamalı.

³¹ Aslında yapıcı TYPE II bir koşul cümlesi. Ancak gramerce doğru kabul edilmese de cümlenin if-kısmı present tense olarak da kullanılmakta. "Would you mind if I leave the meeting early?"

PAST CONTINUOUS TENSE

USAGE (Kullanım)

1. **Geçmişteki** bir olay veya anla kıyaslandığında belirli bir suredir **devam etmekte olan** olaylar için kullanılır.

a) geçmişte o anla eş zamanlı olarak

- While I was watching TV, he was studying his lesson.
- At eight o'clock I was having breakfast.

b) geçmişte o andan önce başlamış olarak

- Just as I was getting into the house, I heard an explosion.
- When I arrived, he was reading a book.
- While/as/when I was walking in the park I saw two men fighting.

Compare:

- When he saw the murderer, he called the police.
- When he saw the murderer, he was calling the police.

İki taraf da **simple past** ise **when** bağlaçlı taraf daha önce gerçekleşmiştir.

2. **Geçmişe ait anlatı**

- Tom was reading and I was watching.. Suddenly the doorbell rang. We both looked up.

3. **Geçmişteki tedrici/peyderpey/zamanla değişimlerde**³²

- It was getting darker.
- The wind was rising.
- More and more men were coming.

4. **kibar isteklerde. Burada anlam şimdiki zamandır. (I was thinking/wondering...)**

- I was wondering if you could give me a lift. (Rica etsem beni arabanızla bir yere bırakabilir misiniz?)

³² Tedricilik veya zamanla değişim tüm **continuous** yapıların genel hususiyetidir.

PAST PERFECT TENSE

USAGE (Kullanım)

1. Geçmişteki bir olay veya andan daha önce gerçekleşmiş veya o anda bitmiş olaylar için kullanılır. Yalnız başına kullanılmaz. Ya Past bir cümleyle bağlıdır veya zaten past olan bağlamda bir geriye dönüş yaşanmıştır.

- By the time I returned home he had already left.
- When/After he (had) completed his project, he took his annual leave.
- Before the police arrived, the thieves had already gone away.
- She had been married for 7 years when her son was born
- I came to the city when I was young. I hadn't had any business experience but I became rich in 5 years.

Not:

no sooner ... than

no sooner + past perfect + than +simple past

- She had no sooner finished cooking than her friend came in. [normal:regular]
- No sooner had she finished cooking than her friend came in. [devrik: inverted]

hardly/scarcely ... when/before

no sooner + past perfect + when/before +simple past

- Jim had hardly/scarcely reached London when he was called back. [normal:regular]
- *Hardly* had Jim reached London *when* he was called back. [devrik: inverted]
- *Hardly* had a moment passed *before* the door creaked open.

2. Geçmişte UNREAL durumlar: Yapının past perfect ancak anlamın past'ı kastettiği kullanımlar

a) wish clause

- It's a pity you *were* absent from the meeting yesterday. I wish *you had been present*.

b) if only= I wish

- If only *he had studied his lessons instead of wasting of time*.

c) would rather, would sooner, would just as soon³³

- My friend *took* me to the student opera. I'd rather *he had taken me to the theater instead*.

d) If clause

- If *he had studied hard last year*, he could have passed all his exams.

e) as if, as though

- She acts as if *nothing had happened yesterday*.³⁴

3. Reported speech durumunda hem pastın hem de present perfectin geçmiş olarak kullanılır.

- "I have read five books so far." "She said she had read five books until that time."
- "I read five books in 2002." "She said she had read five books in 2002."

³³ Would genellikle 'd olarak kısaltılır. Had yardımcı fiili ile karıştırılmamalı.

³⁴ Görüldüğü gibi bir anda present tense ile past perfect yan yana gelmiş oldular.

PAST PERFECT CONTINUOUS TENSE³⁵

USAGE (Kullanım)

1. **Geçmişteki** bir olay veya andan **daha önce** süreklilik gösterip olay anında bitmiş ancak izlerin belirli olduğu olaylar. Yalnız başına kullanılmaz. Ya **Past** bir cümle veya **past** bir bağlam söz konusudur.

- When he first met me, I had been working as a teacher (for five years).
- It had been snowing since Wednesday, so we couldn't go out.
- Burt was so angry. He had been looking for you everyday for a week.

2. past perfect continuous, present perfect continuous tense'in past şeklidir.

- Her eyes are red because she has been crying.
- Her eyes were red because she had been crying.

compare:

When we met Simon and Pat, they had been riding. (=we met after they had finished)
When we met Simon and Pat, they were riding. (=we met while they were riding)

When I got home, water had been leaking through the roof. (=it was no longer leaking when I got there)
When I got home, water was leaking through the roof. (=it was leaking when I got there)

³⁵ Present perfect continuous'un geçmişte gerçekleşmesi durumunda kullanılır.

SIMPLE FUTURE TENSE

FORM

1. I ve we için shall ve shan't kullanılabilir. Ancak artık çok nadiren karşımıza çıkmaktadır.³⁶

- When I retire, I shall/will have more time for painting.³⁷
- The stronger we are, the more we shall/will be able to help others.³⁸

USAGE (Kullanım)

1. Anlık kararlarda (decision at the time of speaking)

- I'm afraid we are lost. I'll stop and ask the way.³⁹
- "Is that the phone?" "Don't worry. I'll get it."⁴⁰
- It's late. I think I'll go to bed now.⁴¹

2. Geleceğe yönelik tahmin, varsayım ve şüphe için (prediction)⁴²

- I imagine the stadium will be full for the match on Saturday.⁴³
- Why not come over at the weekend? The children will enjoy seeing you again.⁴⁴
- Next year, no doubt, more people will enter the competition as the prize money increases.⁴⁵
- I'm afraid they won't be able to complete the marathon.⁴⁶
- Probably/possibly/perhaps the company will need new employees.⁴⁷

3. Sözlerde (promise)

- "I'll be back soon," she promised.⁴⁸
- I guarantee that you'll enjoy the party.⁴⁹

4. gönüllülük (willingness)⁵⁰

- I'll check this letter for you, if you want.⁵¹
- Sam won't go to the dentist. He simply refuses to make an appointment.⁵²

CLUES: İPUÇLARI

Soon, before long, shortly
Next week/month/year etc.
Tomorrow

- John is out, but he'll be back soon. (John dışarıda ama az sonra geri gelecek)
- Could you wait for a while? I'll be with you shortly. (Biraz bekleyebilir misiniz? Az sonra sizinle ilgileneyeğim)
- It seems to me that there will be serious conflict before long. (Bana öyle geliyor ki çok geçmeden/kısa zaman içinde ciddi bir çatışma olacak)
- He will go to Poland next week. (Gelecek hafta Polonya'ya gideceğiz)

³⁶ Shall aynı zamanda izin ve teklif için kullanılan bir modal'dır ve bu işleviyle hala yaygın olarak kullanılır.

³⁷ Emekli olduğumda, resim yapmak için daha çok vaktim olacak.

³⁸ Ne kadar güçlü olursak, o kadar diğer insanlara yardımcı olabiliriz.

³⁹ Korkarım kaybolduk. Durup yolu soracağım.

⁴⁰ "Çalan telefon mu?" "sorun değil, ben bakarım" [Burada gönüllülük de var]

⁴¹ Geç oldu. Sanırım yatmaya gideceğim.

⁴² I hope, I imagine, I think, I suppose sık sık bu şekilde kullanılır.

⁴³ Sanırım stadyum Cumartesi günkü maçta ful olacak.

⁴⁴ Hafta sonu gelsene. Çocuklar seni yeniden görmekten mutlu olacaklardır.

⁴⁵ Gelecek yıl, hiç şüphesiz, para ödülü arttığı için daha fazla insan yarışmaya katılacak.

⁴⁶ Korkarım maratonu bitiremeyecekler.

⁴⁷ Galiba şirketin yeni işçilere ihtiyacı olacak.

⁴⁸ "Geri geleceğim" diye söz verdi.

⁴⁹ Sana garanti veririm ki partiden hoşlanacaksın.

⁵⁰ Bu daha çok modal olan will'dir. Örnek anlık karar olarak da yorumlanabilir.

⁵¹ İstiyorsan senin için mektubu kontrol ederim.

⁵² Sam dışıye gitmeyecek/gitmeye gönüllü değil. Randevu almayı reddediyor.

NOT: Adverbial Clauses of Time ve Conditional Clause'larda will kullanılmaz.

a) Adverbial Clauses of Time

- After you go another 50 meters, you'll see a path to your left.⁵³
- When you see Dennis, tell him he still owes me some money.^{54 55}
- Wait here until I call you.⁵⁶

b) Conditional Clauses (if, unless, in case, provided)

- Let me know if he says anything interesting.⁵⁷
- Provided the right software is available, I should be able to solve the problem.⁵⁸
- I'll bring a compass in case we get lost.⁵⁹

FUTURE CONTINUOUS TENSE

USAGE (Kullanım)

1. Gelecekte belirli bir anda bir müddet boyunca olacak olay için.

- Next Friday, the President will be celebrating ten years in power.⁶⁰
- The plane will be traveling at twice the speed of sound when it passes overhead.⁶¹
- I will be saying more about that topic in my next lecture.⁶²

2. Gelecekteki olay önceden alınmış bir karar veya düzenlemenin bir sonucu olarak vuku bulacağında (previous decision or arrangement)

- She will be performing every day until the end of the month.⁶³ (part of a schedule)
- I'll be seeing Tony on Tuesday. That's when we usually meet.⁶⁴

Compare

present continuous [for future] and future continuous

a) Genel olarak ikisi de düzenlenmiş veya kararlaştırılmış gelecekteki işler için kullanılır.

- We will be/are leaving for Istanbul at 7.00 in the evening.
- Professor will be/is giving the first presentation at the conference.

b) Ancak şaşırtıcı ve beklenmedik olaylarda Present Continuous tercih edilir..

- Have you heard the news? Dr Radford is leaving. (rather than ... will be leaving)

CLUES: İPUÇLARI

This time tomorrow/next week etc.

- This time tomorrow, I'll be driving to Bodrum.

⁵³ Bir elli metre daha gittikten sonra, sola dönen bir patika göreceksin.

⁵⁴ Emir cümleleri bir işin yapılma(ma)sını istediğinden gelecek zamandaki bir şeyi talep eder.

⁵⁵ Dennis'i gördüğünde bana hala biraz borcu olduğunu söyle.

⁵⁶ Seni çağırıncaya/arayıncaya kadar burada bekle.

⁵⁷ İlginç bir şey söylerse haberim olsun/bana bildir.

⁵⁸ Doğru yazılım sağlandığı takdirde problemi çözebilirim.

⁵⁹ Kaybolma ihtimaline karşın bir pusula getireceğim.

⁶⁰ Gelecek Cuma başkan iktidarının onuncu yılını kutluyor olacak.

⁶¹ Uçak üstümüzden geçerken ses hızının iki katında gidiyor olacak.

⁶² Gelecek dersimde bu konu hakkında daha fazla şey söylüyor olacağım/söyleyeceğim.

⁶³ Ay sonuna kadar her gün gösteri yapıyor olacak/yapacak.

⁶⁴ Salı günü Tony'yi görüyor olacağım/Tony'deyim. Bu genel görüşme vaktimiz..

Compare	
Future continuous and will	
Ann will help us organize the party. (=She is willing to help)	Ann will be helping us to organize the party. (a previous arrangement)
Will you come to the concert? (an invitation)	Will you be coming to the concert? (asking about a possible previous arrangement)
We'll join you in half an hour. (=I have just decided)	We'll be joining you in half an hour. (a previous arrangement)
SIMPLE FUTURE: decisions, willingness to do things, inviting, promising	
FUTURE CONTINUOUS: events/actions previously arranged	

FUTURE PERFECT TENSE

USAGE (kullanım)

1. Gelecekte belirli bir zamanda bitmiş olaylar için kullanılır.

- Let's hope the volcanic eruption will have finished **before we arrive on the island**.⁶⁵
- Although people are now angry about what he did, I'm sure this behavior will **soon** have been forgotten.
- **By the time** you get home I will have cleaned the house from top to bottom.⁶⁶
- **In fifty years' time**, the population of Turkey will have risen to 100 million.⁶⁷

2. Bu tense 'by now' ile yüksek olasılıklı tahmin için kullanılır.

- He will have arrived home **by now**. (Şu an itibariyle eve varmıştır)

NOT: Bir gelecek zaman zikredilir.

CLUES (İPUÇLARI)
When/before /at the time... Soon By the time In (a week's etc) time

⁶⁵ Umalım da biz adaya varmadan önce volkanik patlama bitmiş olsun.

⁶⁶ **Past perfect (continuous) + by the time + simple past**
future perfect (continuous) + by the time + present (perfect)

⁶⁷ 50 yıl içerisinde, Türkiye'nin nüfusu 100 milyona çıkmış olacak.

FUTURE PERFECT CONTINUOUS

USAGE (kullanım)

1. Gelecekte belirli bir zamanda bir müddet devam edip bitmiş olaylar için

- On Saturday, we will have been living in this house for a year.
- Next year I will have been working in the company for 30 years.

NOT: Gelecekte bir zaman ve bir periyot zikredilir.

NOT: "State verbs" continuous olmaz.

- Next month I will have known Derek for 20 years. (not...will have been knowing..)

GOING TO DO

FORM

to be going to do

USAGE (kullanım)

1. Düzenlenmiş VEYA niyetlenilmiş gelecek olaylar için (intended or arranged)

Bu yönüyle **Future Continuous** ve gelecek için kullanılan **Present Continuous** ile benzerdir.

- She's going to make/making a speech at the conference next week.
- I'm tired. I'm not going to work/working any more tonight.

2. Geleceğe yönelik delilli tahminlerde. Present continuous bu amaçla kullanılmaz. Will tercih edilmese de kullanılır, özellikle FORMAL ifadelerde.

- Look at the sky. I think it's going to / will rain soon.⁶⁸
- Scientists say that the satellite is going to / will fall to Earth some time this afternoon.

Compare

a. Present Continuous kesin düzenlemelerde (definite arrangement), **Going To** ise niyetlerde (intention) tercih edilir.

- I'm still not feeling very well, so I think I'm going to see the doctor some time this week. (rather than...I think I'm seeing the doctor...)
- We're having a party on Sunday, 12th November. Can you come? (rather than...We're going to have...)

b. going to + go birleşmesinden sakınılır.

- I'm going to town on Saturday. (rather than...I'm going to go to...)

c. going to + be kullanılır, **to be being** farklı anlamdadır.

- John is going to be a shepherd in the school play next week. (*not* John is being a shepherd...)
- You are being very selfish. (You are behaving selfishly)

3. was/were going to geçmişte niyetlenilmiş/düzenlenmiş ancak çoğunlukla gerçekleşmemiş eylemler için kullanılır.

- I had bought a new camera. I was going to take pictures during our trip.

⁶⁸ veya... it will rain soon.

BE TO DO (I am to do)

FORM

1. negatiflerde **not to**'dan önce gelir.

- You are not to leave.
- ~~You are to not leave~~ (YANLIŞ)

USAGE (Kullanım)

1. Resmi düzenlemeler, komutlar, talimatlar için kullanılır. **will, must** veya **should** gibi anlamlar verir.

- Children are not to be left unsupervised in the museum.⁶⁹ (**must**) [order/instruction]
- The medicine is to be taken after meals.⁷⁰ (**should**) [instruction]
- The European Parliament is to introduce a new law on safety at work.⁷¹ (**will**) [official arrangement]

NOT: Bu yapıyı sadece insanlarca kontrol edilebilecek şeyler için kullanabiliriz.

- We don't know where the meteorite is going to land. (not...the meteorite is to land)

2. Koşullu cümlelerin **if-cümlecği**nde kullanılır ve "if cümlecğiindeki koşul sağlanmak isteniyorsa ana-cümledeki eylem yapılmalıdır," şeklinde anlam verir. Normal koşullu cümlelerde if-cümlecği gerçekleştiğinde ana-cümledeki eylem oluşur şeklinde anlam vardır.

- The law needs to be revised if justice is to be done. (*Eğer adaletin gerçekleşmesi gerekiyorsa, yasa gözden geçirilmeli*)⁷²

Compare

- Jones needs to improve his technique if he is to win gold at the next Olympics.⁷³
- Jones will retire from athletics if he wins gold at the next Olympics.⁷⁴

⁶⁹ Çocuklar müzede başlarında birisi olmaksızın bırakılmamalı.

⁷⁰ Bu ilaç yemeklerden sonra alınmalı.

⁷¹ Avrupa Parlamentosu iş güvenliği ile ilgili yeni bir yasa çıkaracak.

⁷² Yada şu çeviriler teklif edilebilir: "Eğer adalet sağlanacaksa, yasa gözden geçirilmelidir." "Eğer adaletin sağlanması isteniyorsa, yasa gözden geçirilmelidir" "Eğer adalet sağlanmalı ise yasa gözden geçirilmeli)

⁷³ *Eğer gelecek olimpiyatlarda altın madalya kazanmak istiyorsa Jones tekniğini geliştirmelidir.*

⁷⁴ *Gelecek olimpiyatlarda altın madalya kazanırsa Jones atletizmden emekli olacak.*

GEÇMİŞTEN GÖZÜKEN GELECEK (The future seen from the past)

The future from now...	The future from the past...
The new computer will arrive next week.	Our computer was broken and we hoped the new one would arrive soon. ⁷⁵
I am going to grow tomatoes and carrots this summer.	During the winter I decide that I was going to grow tomatoes and carrots when the summer came. ⁷⁶
I'm collecting my mother from the station this afternoon.	I left the meeting early because I was collecting my mother at 3.30. ⁷⁷
As it's raining, I think I'll be going home by taxi.	Jane she said that she would be going home by taxi because of rain. ⁷⁸
The exam will have finished by 3 o'clock, so I'll see you then.	The exam was so easy that most people would have finished after 30 minutes. ⁷⁹
The Prime Minister has announced that there is to be an election on may 1 st .	I was on holiday in Greece when I heard there was to be an election back home. ⁸⁰
The workers are to be transferred to a new factory on the outskirts of town.	She was given a tour of the factory where she was later to be transferred. ⁸¹
The performance is about to ⁸² begin. Please take your seats, ladies and gentlemen.	The performance was about to begin when someone started screaming. ⁸³

Compare

Was/were to do ST vs was/were to have done ST

Was/were to do ST gerçekleşmiş olaylar için kullanılırken, was/were to have done ST düzenlenmiş veya planlanmış ancak gerçekleşmemiş olaylar için kullanılır.

- At the time she was probably the best actor in the theater company, but in fact some of her colleagues **were to become** much better known.⁸⁴
- He **was to find out** years later that the car he had bought was stolen.⁸⁵
- I **was to have helped** with the performance, but I got flu the day before.⁸⁶
- There **was to have been** a ban on smoking in restaurants, but restaurant owners have forced the council to reconsider.⁸⁷

Eş zamanlı	Daha önce
do	have done
to do	to have done
doing	having done

⁷⁵ Bilgisayarımız bozulmuştu ve kısa zaman içerisinde yenisinin geleceğini umuyorduk.

⁷⁶ Yaz geldiğinde domates ve havuç yetiştireceğime kışın karar vermiştim.

⁷⁷ Annemi 3.30'da karşılayacak olduğumdan toplantıyı erken terk ettim.

⁷⁸ Jane kendisi yağmur yağdığından eve taksiyle gideceğini söyledi.

⁷⁹ İmtihan o kadar kolaydı ki insanların çoğu yarım saat sonra bitirmiş olacaktı.

⁸⁰ Arkada anavatanda seçim olacağını duyduğumda Yunanistan'da tatildegdim.

⁸¹ Daha sonra transfer edileceği fabrikayı dolaştırılıyordu.

⁸² **to be about to:** e üzere olmak [**I am about to finish:** Bitirmek üzereyim.]

⁸³ Birisi çılgık atmaya başladığında gösteri başlamak üzereydi.

⁸⁴ Zamanında tiyatro firmasının muhtemelen en iyi oyuncusuydu ancak işin gerçeği meslektaşları (ileride) daha meşhur olacaktı.

⁸⁵ Satın aldığı arabanın çalıntı olduğunu yıllar sonra öğrenecekti.

⁸⁶ Bana gösteride yardım edilecekti ama bir gün önce gribe yakalandım.

⁸⁷ Lokantalarda bir sigara içme yasağı olacaktı ama lokanta sahipleri konseye konuyu yeniden gözden geçirme hususunda baskı yaptı.